

[Kjærulff-Schmidt]

Men også vi mener, at problemerne er mere komplekse, end lovforslaget og bemærkningerne dertil lader forstå, og vi kan tilslutte os ønsket om en grundig udvalgsbehandling, hvor en række problemer må undersøges.

Et af dem er virkningerne af dommerkontorernes udvidede vejledningspligt. Det er jo klart, at det vil være uhyre vanskeligt, for ikke at sige umuligt, for domstolene at rådgive om, hvorvidt en sag bør anlægges eller den ikke bør anlægges. Hvis retten skal give råd om, hvorvidt en sag skal anlægges, og skal give råd om dens tilrettelæggelse, så nærmer man sig meget hurtigt den grænse, hvor retten for at fastholde sin uvildige og ukompromitterede position er nødt til at vise sagen fra sig og beskikke advokat efter den foreslåede § 404. Retten kan umuligt i samråd med en af parterne eller endda i samråd med begge parter være med til at lægge strategien i sagstilrettelæggelsen, uden at den fuldstændig kompromitterer sig med mange uundgåelige ankesager til følge. Derfor er det væsentligt at fastslå, at rettens bistand ikke kan gå ret langt ud over den bistand, retten altid har ydet f. eks. selvmødere, og det er også væsentligt at fastslå, at hjælpen, når først sagen er anlagt, må begrænses til den hjælp, der kan ydes i retsmøder, hvor begge parter er til stede og følger, hvad der foregår.

Et andet problem er jo den betydelige forøgelse af dommerkontorernes arbejdsbyrde, som kan blive konsekvensen. Opgaver med at indsamle oplysninger skriftligt, telefonisk, gennem samtaler, undertiden af timelang varighed, er jo altid vigtige ved en sags forberedelse. Hvordan skal dommerne upartisk og inden for de tidsrammer, der er til stede hos domstolene, kunne gå ind i sådan nogle sagsforberedende skridt som beskrevet i formuleringen til § 402? I dag er hele sagsforberedelsen jo normalt sket og tilrettelagt, før sagen præsenteres for retten, og derfor kan alle de forberedende retsmøder afvikles i et tempo med måske 10, 20, 30 retsmøder eller mere i timen. Men hvis hele forberedelsen flyttes ind i retssalen eller på dommerens kontor, så bliver alle tidsrammer simpelt hen sprængt fra den første dag, loven skal fungere i den udformning, den har fået her.

Lovforslaget og dets bemærkninger udtaler sig ikke om det geografiske problem, der foreligger, hvis parterne i en sag er bosat i hver sin retskreds, men den udvidede vejlednings-

pligt forudsætter jo i vidt omfang, at begge parter personlig er til stede i retsmøderne. Og jeg ved ikke, om man har forestillet sig, at parterne personlig skal rejse til de forberedende retsmøder, eller om dette problem bedst løses ved, at der i disse tilfælde normalt beskikkes advokat efter § 404. Men på dette område og også i nogle af de andre detailproblemer, der ligger, forekommer det, at § 404 synes at være en slags redningsplanke for dommeren og også for de økonomisk svage parter, hvis man overhovedet skal kunne få reglerne til at fungere.

Princippet i § 407, som fritager en procesførende part for omkostningsrisikoen, bryder jo med traditionelle retssikkerhedssynspunkter. Det betyder givetvis en svækkelse af den økonomisk svage part, som måske har ret i sin sag, men må nøjes med den summariske vejledning, som dommeren kan give ham, mens den stærkere part vel nok fortsat helt sikkert vil afholde de nødvendige udgifter til sagsforberedelsen og til advokatbistand under processen. Men fjernelsen af omkostningsrisikoen kan også få nogle andre virkninger. Den kan føre til obstruktion fra den ene parts side, obstruktion ved at få en sag pustet op for at få modparten til at afstå fra at søge sin ret, fordi han ikke kan få dækning for sine omkostninger, og man vil heller ikke kunne undgå, som det er nævnt, at domstolene vil blive belemret med et antal kværulantsager, som i dag stoppes på advokatens kontor allerede i det første møde mellem advokat og klient, og som aldrig kommer videre. Disse sager vil domstolene vanskeligt kunne vise fra sig uden at få ry for ikke at være upartiske.

Fremskridtspartiet kan ikke anbefale den foreslåede formulering af retsplejelovens § 400, stk. 2. Det bør være lovgivningsmagten og ikke ministeren, der afstikker grænserne mellem de sagsgrupper, der behandles som småsager, og andre sager.

Alt i alt vil jeg slutte med at sige, at der er hensigter i lovforslaget, som vi finder rigtige, men der er altså også nogle problemer, bl. a. vel nok det problem, at man gennemfører en meget stor ændring uden egentlig at vide ret meget om, hvordan virkningerne bliver. Erfaringsmaterialet har man først om 1, 2, 3 eller 4 år, og det var et spørgsmål, om man ikke kunne stå sig ved at prøvekøre princippet, f. eks. ved en bestemt byret eller for en bestemt